

Rapport

2021-05-11

Hur mår Norrköpings ungdomar? - Resultat och analys av ungdomsenkäten Om mig 2020

KS 2021/0471

Rapporten presenteras på kommunstyrelsens sammanträde den 17 maj 2021.

Utrednings- och utvecklingsenheten på kommunstyrelsens kontor har tagit fram rapporten som grundar sig på resultat från ungdomsenkäten Om mig 2020. Rapporten visar hur ungdomar i Norrköping mår med särskilt fokus på konsekvenser av pandemin.

Innehållsförteckning

Inledning	3
Ungdomar och Coronapandemin	3
Metod.....	4
Datakvalitet, svarsfrekvens och bortfallsanalys.....	4
Resultat och analys	5
Skola.....	5
Bättre arbetsro och mindre skolk men tjejer behöver mer stöd och hjälp	5
Psykisk hälsa	7
Den psykiska ohälsan ökar samtidigt som det finns en positiv tro på framtiden	8
Sociala relationer	10
Minskad tillit till andra människor, men flera nära vänskapsrelationer	11
Fritid.....	12
Trots pandemins inverkan trivs de flesta med sin fritid	13
Levnadsvanor	14
Oförändrade sömnvanor men minskad fysisk aktivitet	15
En ökad konsumtion av snus och alkohol	16
Slutsats.....	18
Hur har pandemin påverkat Norrköpings ungdomar?	18
Fortsatt arbete	19

Inledning

Ungdomsenkäten Om mig är en webbaserad enkät som har genomförts årligen sedan 2014. Enkäten innehåller fem frågeområden som berör familj och vänner, hälsa och livsstil, tobak och alkohol, skola och fritid samt livet och framtiden. Enkäten genomförs av samtliga kommuner i Östergötland och är ett samarbete mellan Region Östergötland, länets kommuner och Länsstyrelsen i Östergötland. Det är elever i åk 8 i grundskolan och åk 2 på gymnasieskolan som har möjlighet att svara på enkäten. Resultatet från ungdomsenkäten Om mig bidrar till viktig kunskap om ungdomar i Norrköping och kan användas i beslut och åtgärder som rör ungdomar.

Syftet med rapporten är att följa utvecklingen av livsvillkoren för unga i Norrköping. Rapporten är också en del av kommunens långsiktiga folkhälsoarbete genom att följa folkhälsoutvecklingen över tid. Dessutom bidrar rapporten med kunskap om barns uppväxtvillkor som är en viktig pusselbit i ett barnrättsbaserat arbete där beslut som rör unga ska bygga på kunskap om unga.

Rapporten vänder sig i första hand till beslutsfattare, både förtroendevalda och chefer, inom Norrköpings kommun. Dessutom riktar sig innehållet till medarbetare som direkt eller indirekt arbetar med målgruppen unga.

Detta är andra gången en kommunövergripande rapport tas fram som analyserar och sammanställer resultat från ungdomsenkäten Om mig. Rapporten 2019 belyste bland annat att många ungdomar skattar sin hälsa som god, de flesta trivs med sin skola, hemstad och fritid samt har en positiv framtidstro. Däremot visade analysen att finns stora skillnader mellan tjejer och killar när det kommer till måendet. Resultatet visade att tjejer som skattar sin hälsa som bra har minskat över tid, de har mer oro/ångest och känner inte att de duger som de är. Läs mer i förra årets rapport ”Ungdomsenkäten Om mig i Norrköpings kommun”, KS 2020/0099.

Ungdomar och Coronapandemin

Coronapandemin har påverkat livet och samhället på många olika sätt, inte minst för unga. Undervisningen har delvis skett på distans, sociala kontakter har minskat och många fritidsaktiviteter och resor har ställts in. En svensk studie genomförd med gymnasieungdomar visar att majoriteten av dem upplever en försämring av sin psykiska hälsa under Coronapandemin, inte minst tjejer och ungdomar som har haft distansundervisning. Många känner sig isolerade och ensamma och upplever också att de har fler konflikter hemma. Däremot upplever en del ungdomar att de har fått mer tid att ha roligt med familjen.¹

Under hösten 2020 genomfördes den senaste ungdomsenkäten och enkäten innehöll därmed ett par frågor kring på vilket sätt Coronapandemin har påverkat ungdomarna både positivt och negativt. Denna rapport tar utgångspunkt i ungdomarnas svar och analyserar på vilket sätt ungdomar i Norrköping har påverkats av Coronapandemin.

¹ Jönköpings University och Högskolan Väst, *Reported Change in Adolescent Psychosocial Functioning during*

the Covid-19 Outbreak, 2020-12-04. Se även följande [länk](#).

Metod

I enkäten som genomfördes hösten 2020 fick ungdomarna svara på frågan ”Har Coronapandemin påverkat dig negativt och/eller positivt på något sätt?” Därefter fick ungdomarna möjlighet att med egna ord beskriva på vilket sätt de har påverkats. Totalt inkom 1 306 fritextsvar med individuella beskrivningar av pandemins påverkan. 922 fritextsvar beskriver negativa effekter av pandemin och 384 fritextsvar beskriver positiva effekter av pandemin. Innehållet i fritextsvaren har fungerat som underlag och grund för utformningen av rapporten. Fritextsvaren har kategoriserats i fem olika områden och inom varje område redovisas ett urval av frågor som ställs i enkäten. Resultatet i diagrammen redovisas över tid, uppdelat på kön samt skolnivå.

Datakvalitet, svarsfrekvens och bortfallsanalys

Det är elever i åk 8 i grundskolan och åk 2 på gymnasieskolan som varje år får möjlighet att svara på ungdomsenkäten Om mig. Samtliga skolor, både kommunala och privata, har möjlighet att genomföra enkäten. Rapporten bygger på resultat från ungdomar som har uppgett att de bor i Norrköpings kommun och som antingen går i åk 8 i grundskolan eller åk 2 på gymnasieskolan. Det innebär att man har Norrköping som boendekommun, men kan gå i skola i annan kommun i länet som också deltar i enkäten. Resultatet finns även för respektive deltagande skola, det vill säga resultat på skolnivå. Deltagande skolor får varje år ta del av sitt eget resultat.

Det var totalt 2 322 personer som svarade på enkäten år 2020. Det är ungefär lika många tjejer som killar som svarar på enkäten. I enkäten finns också möjligheten att svara att man tillhör annan könsidentitet, det vill säga att man varken definierar sig som tjej eller kille. Då det är få ungdomar som har svarat att de tillhör annan könsidentitet, totalt 1,1 procent år 2020, så redovisas inte resultatet för denna grupp i rapporten.

Tabellen nedan visar hur många av undersökningens svarande som angav Norrköping som hemkommun respektive år:

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Grundskola	829	1 027	892	992	708	1 134	1 216
Gymnasieskola	799	848	662	757	552	1 233	1 106

För varje år motsvarar antalet svarande ovan följande andelar då de jämförs med hela populationen, alltså det totala antalet kommuninvånare i respektive årskull:

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Grundskola	58%	71%	59%	64%	43%	68%	70%
Gymnasieskola	54%	56%	44%	49%	36%	79%	70%

Andelarna i tabellen ovan ger alltså ett ungefärligt mått på hur stor andel av norrköpingsborna i respektive årskullar som besvarat enkäten.

Anledningen till bortfall i ungdomsenkäten kan vara att vissa skolor inte har velat/kunnat delta av olika skäl, att enskilda individer inte velat/kunnat svara samt att det framförallt för gymnasiets del finns ungdomar som inte går på gymnasieskolan och därmed inte kunnat delta. Under de senaste två undersökningsåren har svarsfrekvenserna varit relativt höga om man jämför med vad som är vanligt förekommande svarsfrekvenser idag vid större enkätundersökningar som riktar sig till befolkningen. Resultatet från totalundersökningen Om mig är därmed ett relativt pålitligt underlag som visar hur ungdomarnas livsvillkor ser ut i Norrköping.

Resultat och analys

Resultatet från ungdomsenkäten Om mig 2020 visar att ungdomar i Norrköping har påverkats av pandemin, både positivt och negativt. Det är 67 procent av ungdomarna som uppger att de påverkats negativt av pandemin. Det är 34 procent av ungdomarna som svarar att de påverkats positivt av pandemin. Sammantaget är det tjejer på gymnasieskolan som är den grupp som påverkats mest av pandemin. Utifrån fritextsvaren har följande områden identifierats; Skola, Psykisk hälsa, Sociala relationer, Fritid samt Levnadsvanor.

Skola

Pandemin har påverkat Norrköpings ungdomars skolgång, både positivt och negativt. Det är framförallt bland fritextsvaren från stadens gymnasieungdomar som beskrivningar om hur skolan har påverkats av pandemin återfinns. Många av svaren handlar om distansundervisningen som pågått under året.

De negativa konsekvenserna bland fritextsvaren kopplas nästan alltid samman med de förändrade förutsättningarna som distansundervisningen inneburit. Minskad motivation, försämrad arbetsmiljö och sämre möjlighet att få den hjälp som behövs är några negativa konsekvenser som framkommer. Dessa faktorer har i sin tur resulterat i sämre resultat för vissa elever. Dessutom finns det beskrivningar om utebliven praktik och minskade möjligheter för att ta och få extrajobb i anslutning till studier.

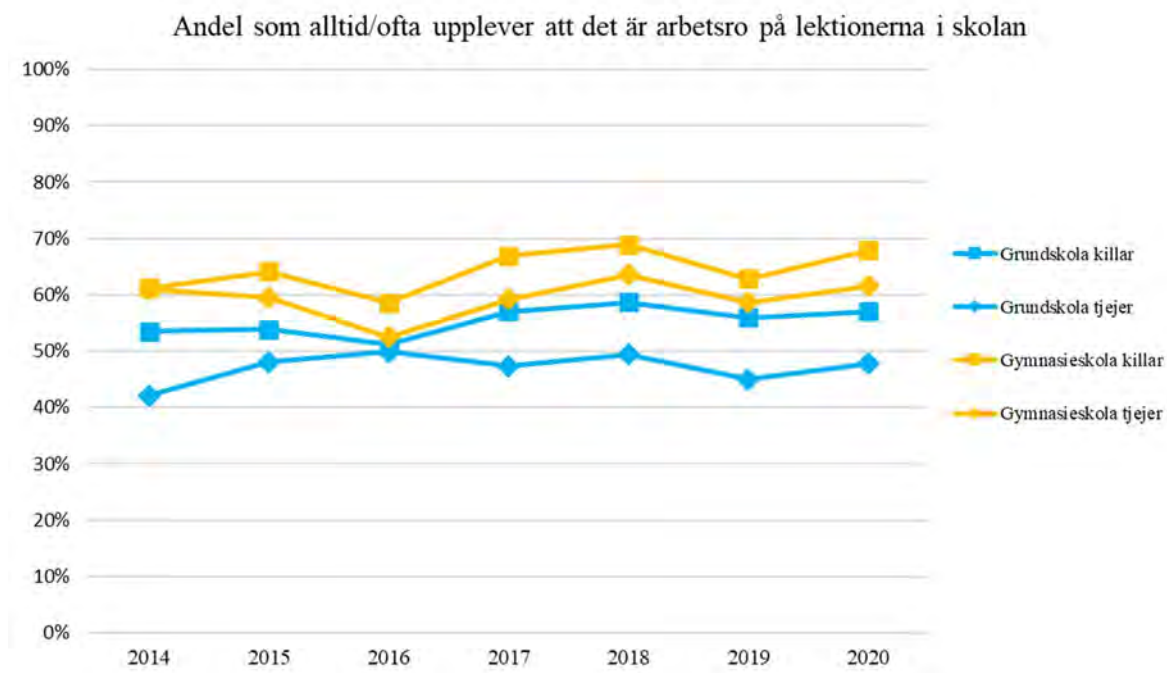

Bland positiva konsekvenser återfinns istället röster som beskriver att distansundervisningen har inneburit minskad press och stress, mer lugn och ro och bättre arbetsro vid hemmastudier. Dessa faktorer har i sin tur resulterat i bättre resultat för vissa individer. I fritextsvaren finns också uttryck för att det är skönt med distansundervisning, till exempel genom att slippa restid till och från skolan.

Genom analys av fritextsvaren följer en fördjupning i de enkätfrågorna om berör arbetsro i skolan, förekomsten av skolk samt möjlighet att få hjälp och stöd från lärare.

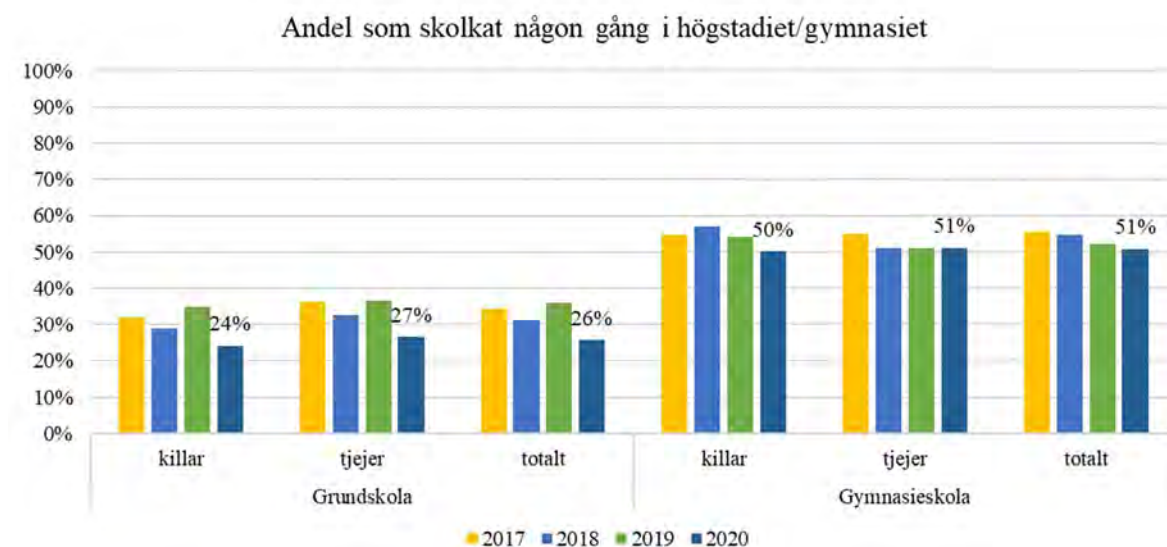
Bättre arbetsro och mindre skolk, men tjejer behöver mer stöd och hjälp

I enkäten finns frågan ”Hur ofta upplever du detta i skolan?: Att du har arbetsro på lektionerna”. Diagrammet nedan visar andelen ungdomar som svarat ”Alltid” eller ”Ofta” på frågan.

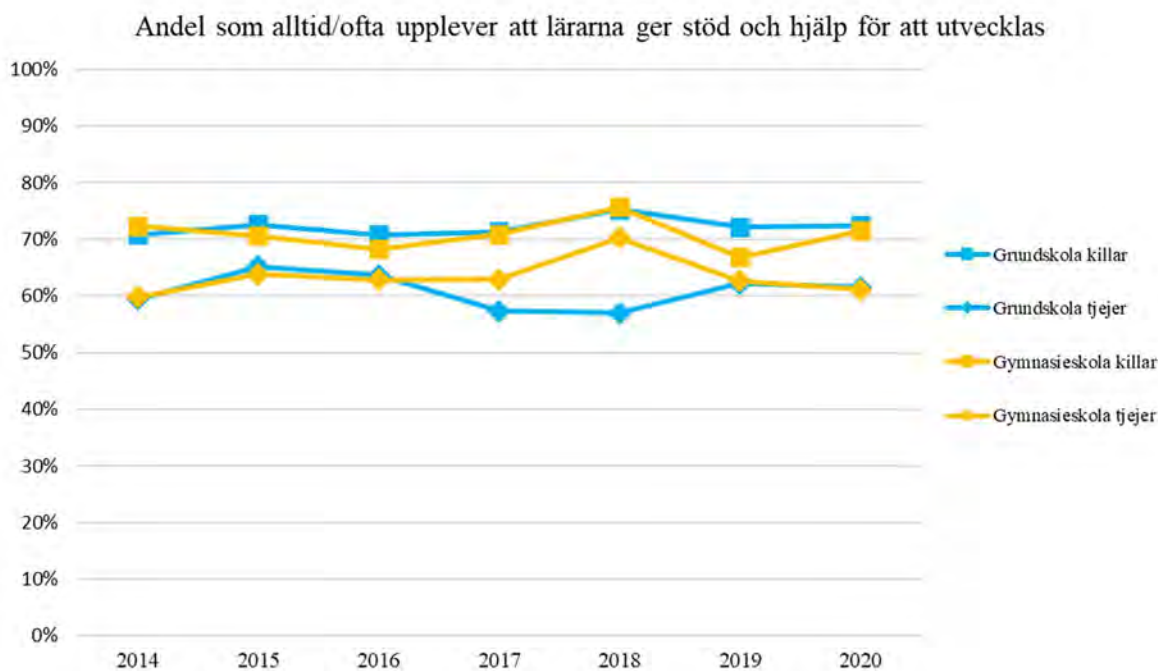
Det är totalt 52 procent av eleverna i grundskolan och 65 procent av eleverna på gymnasieskolan i Norrköping som upplever att det alltid eller ofta är arbetsro på lektionerna i skolan. Oavsett årskurs är det en högre andel av killarna som upplever att arbetsron är god. Över tid har arbetsron i skolan blivit bättre enligt resultatet från Om mig. Vid jämförelse mellan åren 2019 och 2020 syns också en förbättring framförallt bland elever på gymnasiet. Det är svårt att dra några slutsatser kring orsaker till förändringen med ett så kort tidsintervall. Däremot finns det röster bland fritextsvaren som beskriver att distansstudier bidrar till en ökad arbetsro.

I enkäten finns frågan ”Har du skolkat någon gång i högstadiet/gymnasiet?”. Diagrammet nedan visar andelen ungdomar som svarat ”Ja” på frågan. Frågan har funnits med de senaste fyra åren.

Det är dubbelt så vanligt att någon gång ha skolkat bland gymnasieelever (51 procent år 2020) i jämförelse med grundskoleelever (26 procent år 2020). Under de senaste fyra åren syns en minskning av skolka både bland elever i grundskolan och på gymnasieskolan. I grundskolan är det en något större andel tjejer som skolkat någon gång, medan det på gymnasieskolan inte finns någon tydlig skillnad mellan könen. Det är svårt att dra några slutsatser kring orsaker till förändringen med ett så kort tidsintervall. Eftersom förändringen återfinns bland både grundskolan och gymnasieskolan går det inte att koppla utfallet till distansundervisningen som funnits på gymnasiet under 2020.

I enkäten finns frågan ”Hur ofta upplever du detta i skolan?: Att lärarna ger dig stöd och hjälp att utvecklas”. Diagrammet nedan visar andelen ungdomar som svarat ”Alltid” eller ”Ofta” på frågan.

Andelen elever som ofta eller alltid upplever att lärarna ger stöd och hjälp för att utvecklas är totalt 67 procent för grundskoleelever och 66 procent för gymnasieelever. Sett till totalen är siffrorna i stort oförändrade mellan 2019 och 2020. Det finns skillnader mellan könen där killar, oavsett årskurs, i större grad är tjejer upplever att de får hjälp och stöd att utvecklas. Det senaste året har andelen minskat bland tjejer och ökat bland killar. Det är svårt att dra några slutsatser kring orsaker till förändringen med ett så kort tidsintervall. Däremot finns det röster bland fritextsvaren som beskriver att distansstudierna bidragit till ett större avstånd till lärarna och att man inte får den hjälp som behöver på samma sätt som tidigare.

Psykisk hälsa

Pandemin har påverkat den psykiska hälsan hos stadens ungdomar, både positivt och negativt. De fritextsvar som handlar om psykisk hälsa återfinns främst i svaren från gymnasieungdomar och har i nästan alla fall en koppling till distansundervisningen.

I ungdomarnas fritextsvar återfinns upprepade upplevelser av isolering och ensamhet som i sin tur orsakar psykisk ohälsa i form av ökad ångest, oro, nedstämdhet och i vissa fall depression. Flera uttrycker också en ökad oro över personer i sin närhet som fått Covid-19 eller riskerar att få det.

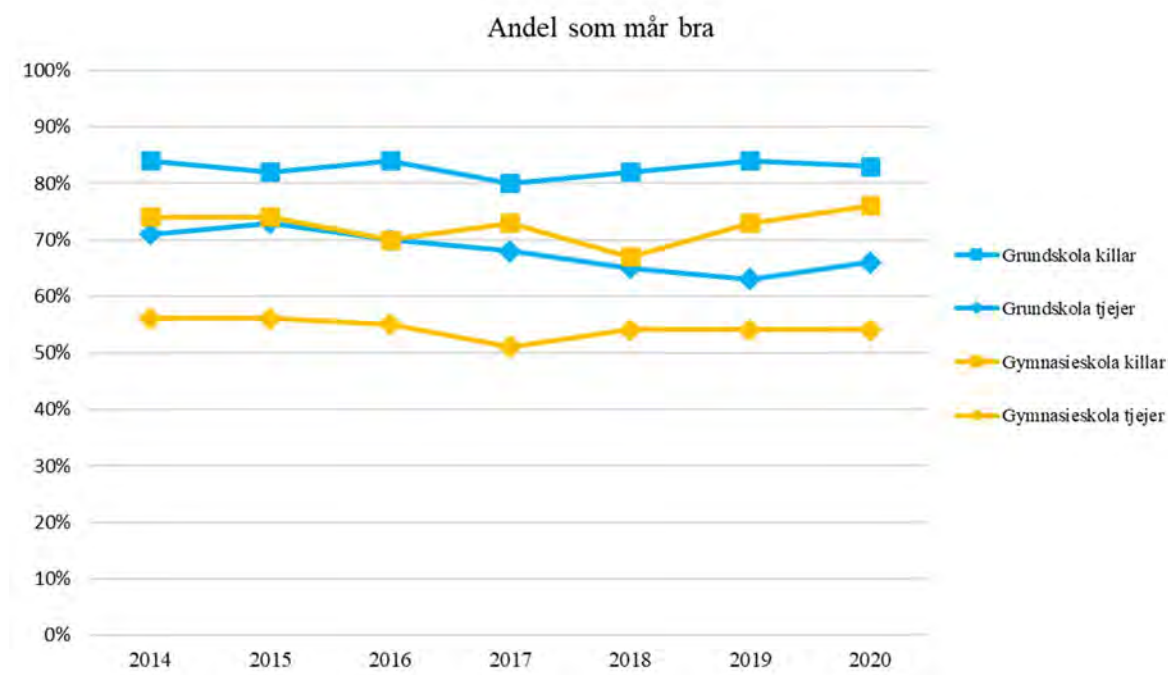

Bland fritextsvaren finns också röster som vittnar om att pandemin har bidragit till förbättrad psykisk hälsa. Distansundervisningen har minskat upplevelsen av stress och press och bidragit till tid för reflektion vilket resulterat i bättre självkänsla och självförtroende för vissa individer.

Genom analys av fritextsvaren följer en fördjupning i de enkätfrågor som handlar om självskattad hälsa, förekomsten av oro och ångest samt framtidstro.

Den psykiska ohälsan ökar samtidigt som det finns en positiv tro på framtiden

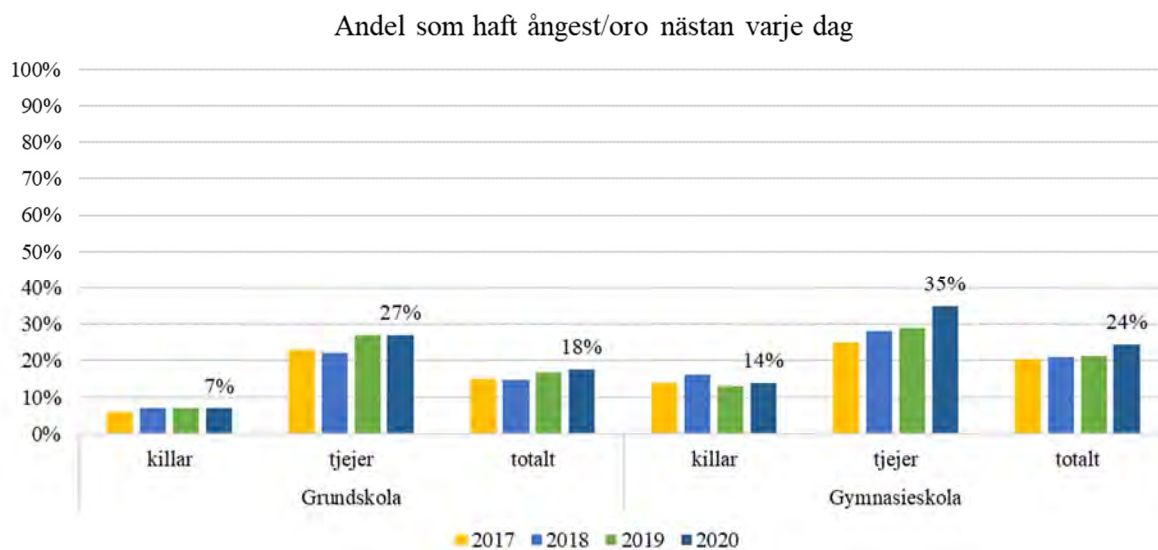
I enkäten finns frågan ”Hur tycker du att din hälsa är?”. Diagrammet nedan visar andelen ungdomar som svarat ”Mycket bra” eller ”Bra” på frågan.

De flesta ungdomar i Norrköping mår bra, men det finns stora skillnader mellan olika grupper. Killarna i grundskolan är den grupp där störst andel upplever sin hälsa som god. År 2020 var det 83 procent av gruppen som svarade att de mår bra eller mycket bra och det är en nivå som legat stabil under flera år. Tjejerna på gymnasieskolan är en grupp där andelen som upplever sin hälsa som god är lägst. År 2020 var den 54 procent av gruppen som svarade att de mår bra eller mycket bra. Tjejers upplevda hälsa har minskat över tid både i grundskolan och på gymnasieskolan. Sammanfattningsvis är killarnas upplevda hälsa konstant över tid medan tjejernas upplevda hälsa blivit sämre över tid.

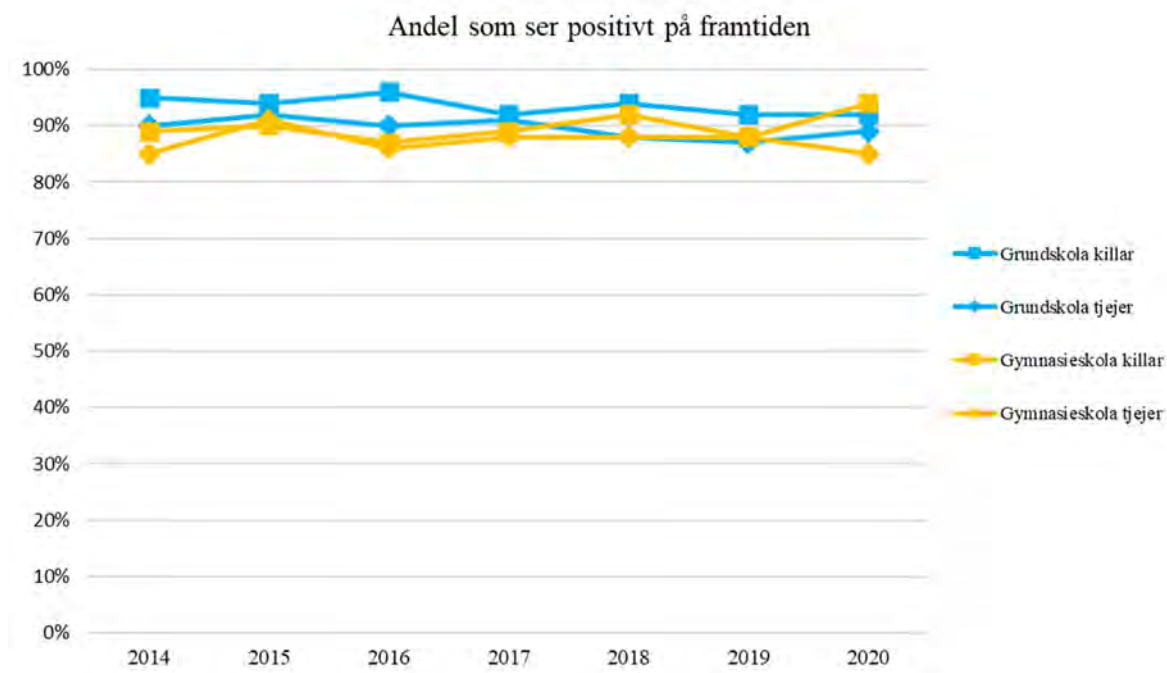
I enkäten finns frågan ”Hur ofta har du haft något av dessa besvär under denna termin?: Oro/Ångest”. Diagrammet nedan visar andelen ungdomar som svarat ”Nästan varje dag” på frågan som funnits med i fyra år.

Liknande mönster som finns i frågan om upplevd hälsa återfinns i frågan som handlar om ångest och oro. Tjejer uppger i högre grad än killar att de besväras av ångest eller oro nästan varje dag och det har ökat över tid. År 2020 var det 27 procent av tjejerna i grundskolan och 35 procent av tjejerna på gymnasieskolan som uppgav att de besvärades av ångest eller oro nästan varje dag. Motsvarande siffror för killar är 7 procent i grundskolan och 14 procent i gymnasieskolan. Av de ungdomar som svarar att de besväras av oro/ångest nästan varje dag så uppger drygt två tredjedelar att besvären hindrar dem i deras vardagliga aktiviteter. År 2020 uppgav totalt 69 procent att besvären hindrar dem i deras vardagliga aktiviteter, vilket är en ökning från 2019 då motsvarande siffra var 53 procent.

De stora skillnaderna mellan könen återfinns även i andra enkätfrågor som går att koppla till området psykisk hälsa, till exempel i upplevelsen av att känna att man duger som man är och upplevelsen av att lita på sin egen förmåga att klara av saker. Resultatet från enkätfrågorna går hand i hand med fritextsvaren, där det finns en övervikt i antal vad gäller negativa konsekvenser som berör området psykisk hälsa.

I enkäten finns frågan ”Hur ser du på din framtid?”. Diagrammet nedan visar andelen ungdomar som svarat ”Mycket positivt” eller ”Ganska positivt” på frågan.

Totalt är det 90 procent av Norrköpings ungdomar som har en positiv syn på framtiden. Det är en siffra som legat relativt stabilt över tid. Delar man upp resultat på årskurs och kön och gör en jämförelse mellan 2019-2020 framkommer stora förändringar, framförallt på gymnasiet. Det är 94 procent av killarna på gymnasiet som har en positiv syn på framtiden, medan motsvarande siffra bland tjejerna är 85 procent. Det är för tidigt att säga något om orsaker bakom denna förändring, men det är en förändring som behöver observeras i framtiden.

Sociala relationer

Pandemin har påverkat ungdomars sociala relationer i Norrköping, i viss mån på ett positivt sätt men framförallt negativt. De sociala relationerna har påverkats bland både grundskoleelever och gymnasieelever.

Den negativa påverkan handlar om en ofrivillig minskning av sociala kontakter och avsaknad av sociala sammanhang. Att inte kunna träffa kompisar och släkt på samma sätt som tidigare påverkar många ungdomar på ett negativt sätt. Det är flera som delar sin sorg över att inte få träffa far- och morföräldrar.

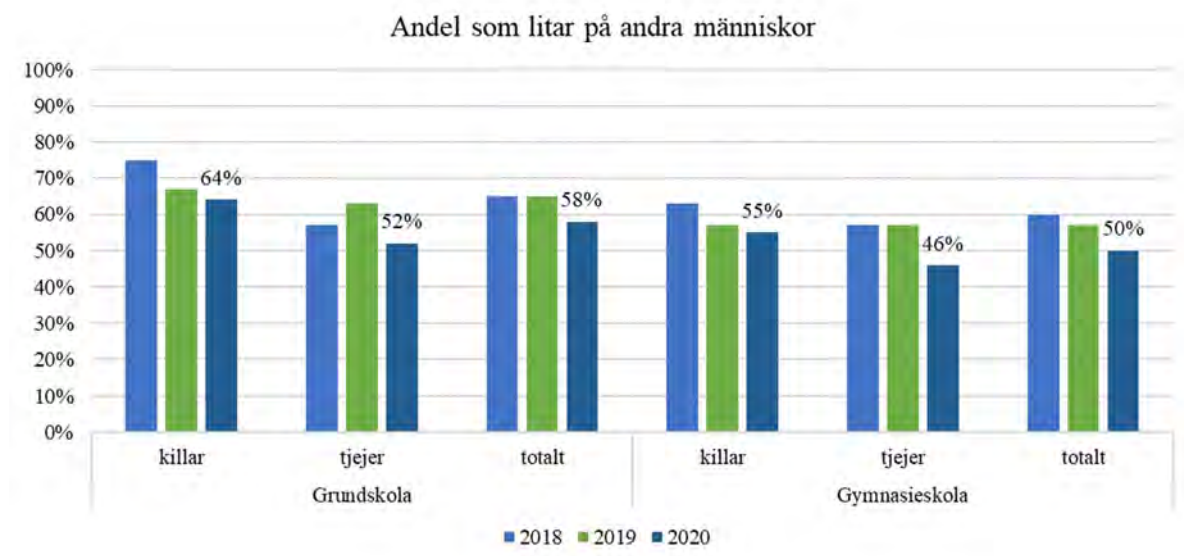

Samtidigt finns det röster som lyfter positiva konsekvenser av det sociala livet som en följd av pandemin. Till exempel uttrycker många att de fått mer tid för familj och andra nära relationer. Här återfinns också berättelser från individer som uppskattar mindre sociala kontakter och att det är skönt att slippa träffa lika mycket folk som vanligt.

Genom analys av fritextsvaren följer en fördjupning i de enkätfrågor som handlar om tillit till andra människor och nära vänskapsrelationer.

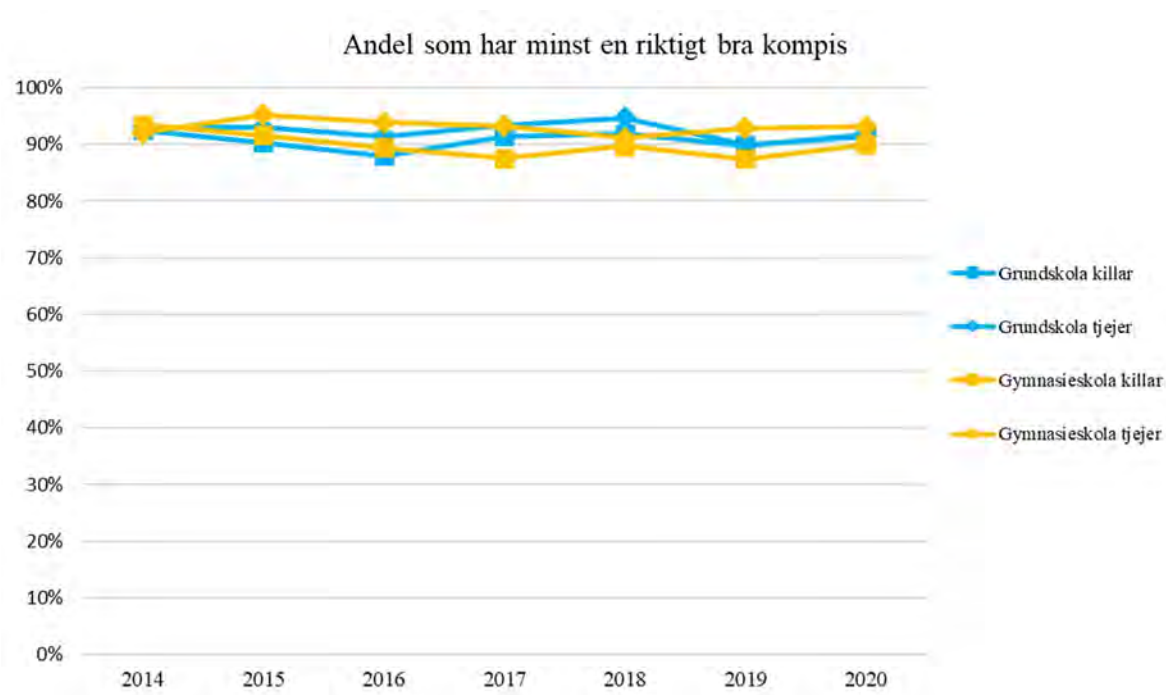
Minskad tillit till andra människor, men flera nära vänskapsrelationer

I enkäten finns frågan ”Hur mycket litar du på andra människor i allmänhet?”. Diagrammet nedan visar andelen ungdomar som svarat ”Mycket positivt” eller ”Ganska positivt” på frågan.

Andelen ungdomar i Norrköping som uppger att de i allmänhet litar på andra människor har minskat mellan åren 2019 och 2020 i alla grupper. Tjejer har lägre tillit till andra människor än vad killar har och tjejer på gymnasiet är även här den grupp som skiljer ut sig mest. Mer än hälften av tjejerna på gymnasiet saknar tillit till andra människor. Det är svårt att dra några slutsatser kring orsaker till förändringen med ett så kort tidsintervall. Däremot finns det röster bland fritextsvaren som beskriver att pandemin påverkat möjligheten att ha kontakt och möta andra människor, vilket skulle kunna påverka tilliten och relationen till andra människor.

I enkäten finns frågan ”Har du någon riktigt bra kompis som du kan lita på och berätta personliga saker för?” Diagrammet nedan visar andelen ungdomar som svarat ”Ja, flera” eller ”Ja, en” på frågan.

Samtidigt som tilliten till andra människor minskar syns en ökning av andelen ungdomar som uppger att de har en riktigt nära vän. Även om variationen mellan åren har varit stor syns en marginell ökning av andelen ungdomar som uppger att de har minst en nära vän, både bland ungdomar i grundskolan och på gymnasieskolan. Det är svårt att dra några slutsatser kring orsaker till förändringen med ett så kort tidsintervall. Däremot finns det röster bland fritextsvaren som beskriver att pandemin har frigjort mer tid för familj och nära vänner.

Fritid

Pandemin har påverkat fritiden för ungdomar i Norrköping, i viss mån på ett positivt sätt men framförallt negativ. Fritiden har påverkats i lika hög utsträckning för elever i grundskolan och på gymnasieskolan.

De negativa konsekvenserna är omfattande och handlar om inställda aktiviteter av olika slag. Inställda fritidsaktiviteter i form av lagidrott och kulturrevenemang har påverkat målgruppen negativt. Inställda fester och resor är också återkommande i fritextsvaren. Inställda fotbollsmatcher lyfts särskilt.

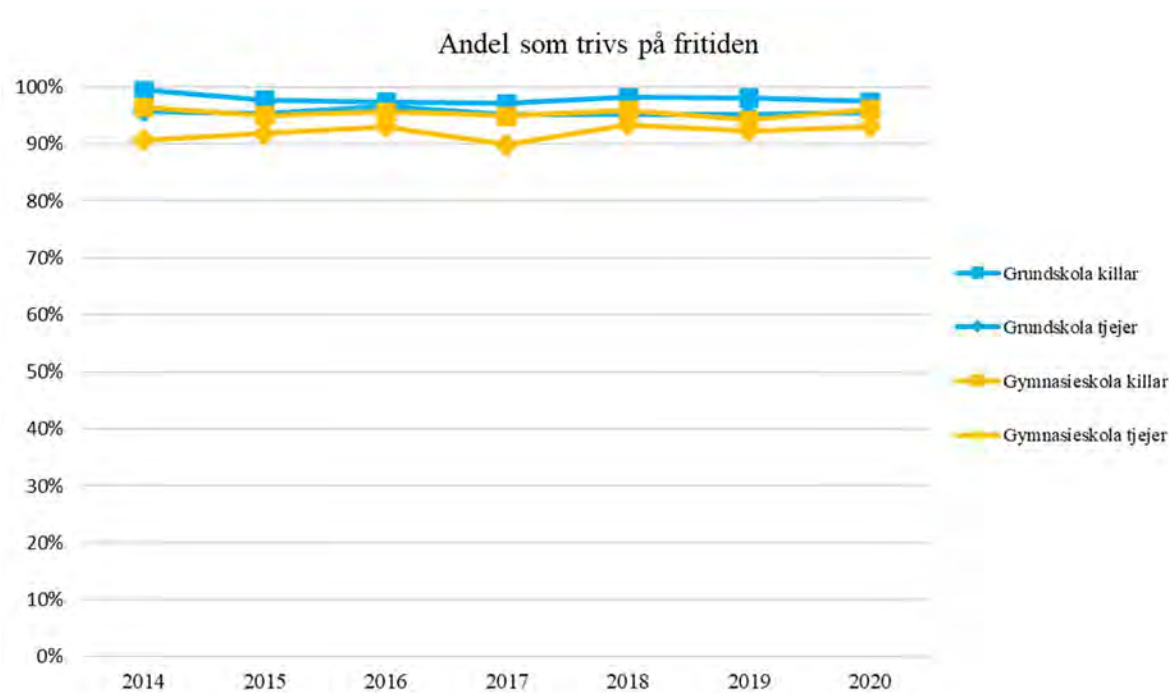

Även om de är få så finns det positiva konsekvenser inom fritidsområdet, framförallt från elever i grundskolan. De uttrycker att det tack vare pandemin finns större utrymme för självvalda aktiviteter så som tv-spel, dator-spel och film.

Genom analys av fritextsvaren följer en fördjupning i de enkätfrågor som handlar om ungdomars fritid.

Trots pandemins inverkan trivs de flesta med sin fritid

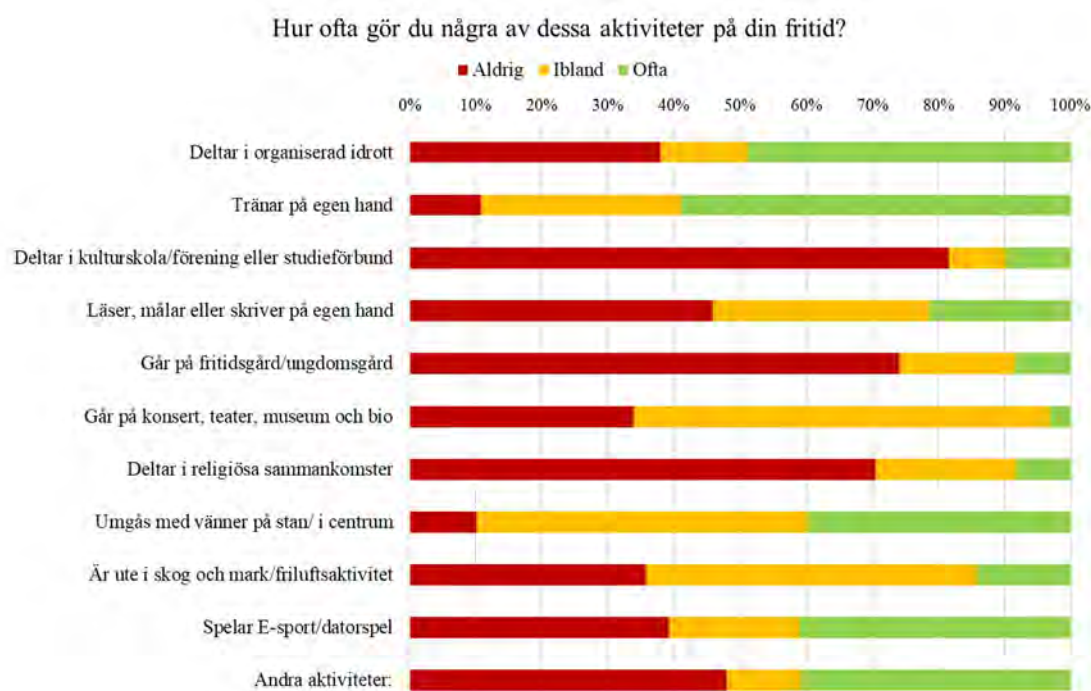
I enkäten finns frågan ”Hur trivs du med fritiden?” Diagrammet nedan visar andelen ungdomar som svarat ”Mycket bra” eller ”Ganska bra” på frågan.

I alla grupper är det mer än 90 procent som trivs med sin fritid och det syns ingen nedgång det senaste året, vilket kan tyckas förvånande med tanke på den pågående pandemin och de stora förändringarna som restriktionerna inneburit. Totalt sett trivs grundskoleelever bättre med fritiden i jämförelse med gymnasieelever. Liknande mönster syns mellan könen där killar i regel trivs bättre med fritiden än vad tjejer gör.

I enkäten finns frågan ”Hur ofta gör du olika aktiviteter på din fritid?” Frågan har förändrats över tid och därför går det inte att göra en jämförelse över tid. Diagrammet nedan visar andelen ungdomar som svarat ”Aldrig”, ”En eller flera gånger per år”, ”En eller flera gånger i månaden”, ”En eller flera gånger i veckan” och ”Nästan varje dag” på frågan.

Svarsalternativen ”En eller flera gånger per år” och ”En eller flera gånger i månaden” har slagits ihop till ”Ibland”. Svarsalternativen ”En eller flera gånger i veckan” och ”Nästan varje dag” har slagits ihop till ”Ofta”. Följande diagram är en nulägesbild över ungdomarnas fritidsaktiviteter år 2020.

Resultatet visar att de vanligaste aktiviteterna som ungdomar gör på sin fritid är att träna på egen hand samt att umgås med vänner på stan/i centrum. Det är inte så vanligt att ungdomar deltar i kulturskola/förening eller studieförbund, deltar i religiösa sammankomster eller går på fritidsgård/ungdomsgård. Resultatet visar att det är vanligare att tjejer svarar att de läser, målar eller skriver på egen hand än killar. Å andra sidan är det vanligare att killar ägnar sig åt att spela E-sport/datorspel än tjejer. Totalt svarar 66 procent av tjejer både i grundskolan och på gymnasieskolan att de aldrig spelar E-sport/datorspel. Motsvarande siffra för killar är 39 procent. Eftersom frågan har förändrats så går det inte att följa resultatet över tid, vilket innebär att det inte går att dra några slutsatser kring på vilket sätt pandemin påverkat ungdomarnas fritidsaktiviteter. Däremot visar fritextsvaren att fritiden har påverkats negativt i form av inställda aktiviteter, men också att möjligheten till självvalda aktiviteter har ökat.

Levnadsvanor

Pandemin har påverkat norrköpingsungdomarnas levnadsvanor, både positivt och negativt. Det gäller både ungdomar i grundskolan och ungdomar på gymnasieskolan.

Bland de negativa konsekvenserna återfinns röster som vittnar om en mer ohälsosam livsstil. Det kan handla om brist på rutiner som i sin tur resulterar i en mer inaktiv vardag. Det är enskilda individer som också delger att viktuppgång är ett resultat av pandemin.

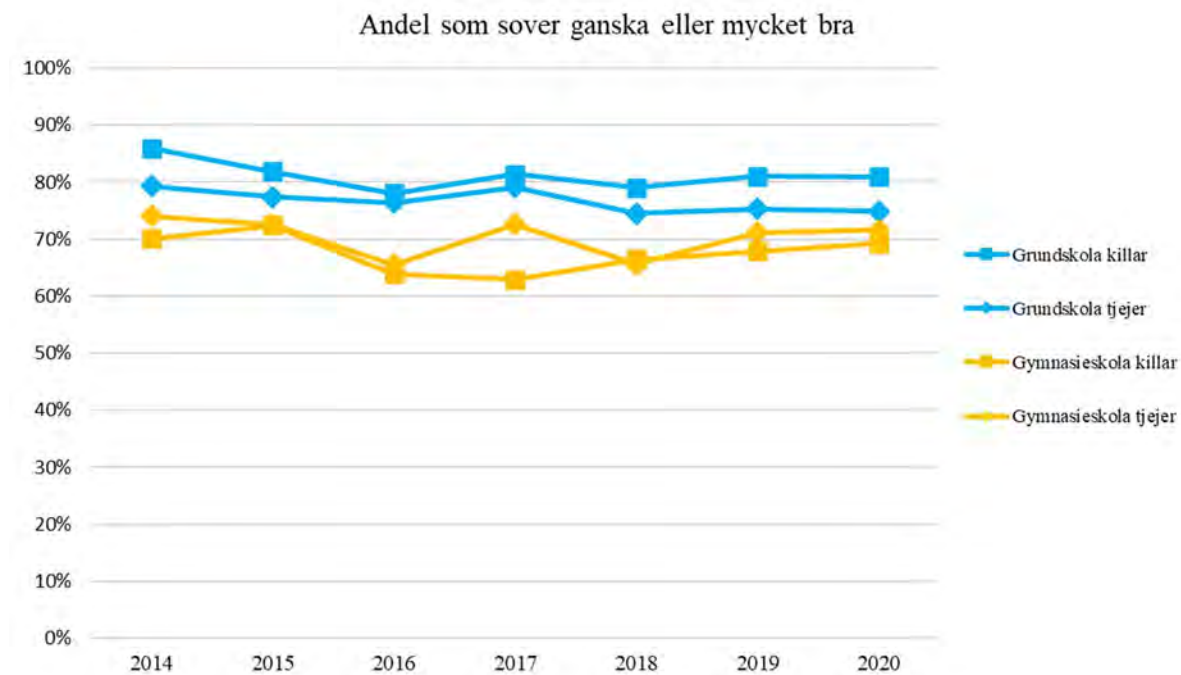

Eleverna i grundskolan ser positiva konsekvenser för levnadsvanor i form av förbättrad hygien och då framförallt bättre rutiner för att tvätta händerna. Gymnasieeleverna nämner inte hygien som en positiv effekt utan lyfter andra positiva konsekvenser för levnadsvanorna så som bättre sömn och mer tid för fysisk aktivitet tack vare distansundervisningen.

Genom analys av fritextsvaren följer en fördjupning i de enkätfrågor som handlar om ungdomars sömn och fysisk aktivitet. Dessutom finns frågor som rör snus och alkohol med trots att de saknas i fritextsvaren. Det är indikatorer som kan ha ett samband och vara relevanta att titta på när vi pratar om just levnadsvanor.

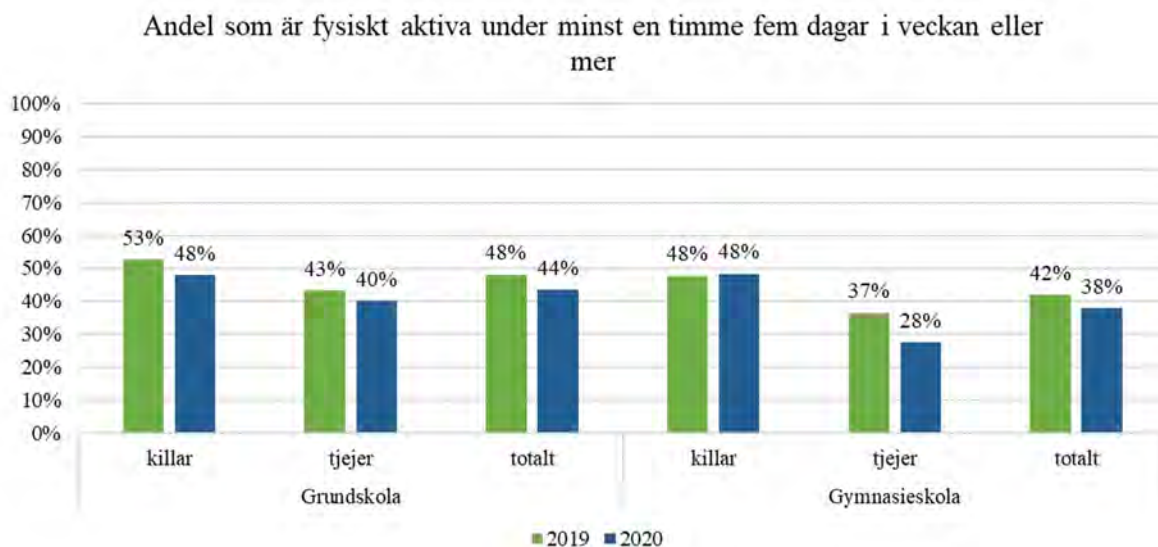
Oförändrade sömnvanor men minskad fysisk aktivitet

I enkäten finns frågan ”Hur tycker du att du sover?” Diagrammet nedan visar andelen ungdomar som svarat ”Mycket bra” eller ”Ganska bra” på frågan.

Det är totalt 77 procent av eleverna i grundskolan och 70 procent av eleverna på gymnasieskolan som skattar sin sömn som god. Skillnaderna mellan könen och mellan åren är marginella. Andra delar av resultatet visar att ungdomars psykiska hälsa har försämrats och det är något som skulle kunna ha koppling till sömn, något som inte går att urskilja av resultatet. Samtidigt återfinns röster i fritextsvaren där det framkommer att distansundervisningen har bidragit till bättre förutsättningar för sömn.

I enkäten finns frågan ”Hur många dagar i veckan brukar du vara fysiskt aktiv i minst en timme?” Diagrammet nedan visar andelen ungdomar som svarat ”5-7 dagar i veckan” på frågan. Frågan har bara varit med de senaste två åren.

Andelen ungdomar som är fysiskt aktiva under minst en timme fem dagar i veckan eller mer har minskat något mellan 2019 och 2020. Killar är i högre grad fysiskt aktiva än vad tjejer är, både i grundskolan och på gymnasieskolan.

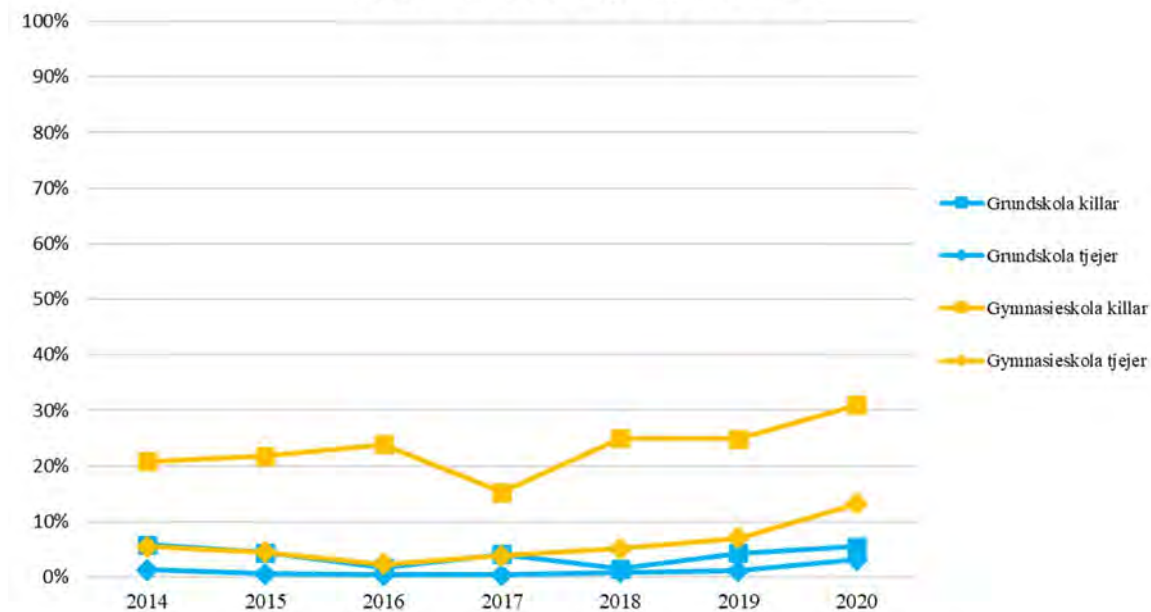
Totalt är det 6 procent av eleverna både i grundskolan och på gymnasieskolan som inte är fysiskt aktiva någon dag i veckan. Gruppen som är inaktiva och nästan inte rör sig alls har ökat i samtliga grupper förutom bland killar på gymnasiet. Tjejer på gymnasieskolan är den grupp som är som minst aktiva, där det är 9 procent som inte är fysiskt aktiva någon dag i veckan. Det är svårt att dra några slutsatser kring orsaker till förändringen med ett så kort tidsintervall. Minskningen av fysisk aktivitet och ökningen av stillasittande skulle kunna vara effekter av pandemin då restriktioner bland annat resulterat i inställda aktiviteter och hemmastudier som i sin tur skulle kunna påverka den fysiska aktiviteten. Bland fritextsvaren återfinns en dubbel bild, för vissa individer har pandemin bidragit till mer träning och fysisk aktivitet medan det för andra bidragit till en minskad rörelse.

En ökad konsumtion av snus och alkohol

I enkäten finns frågan ”Snusar du?” Diagrammet nedan visar andelen ungdomar som svarat ”Ja, dagligen” eller ”Ja, ibland” på frågan.

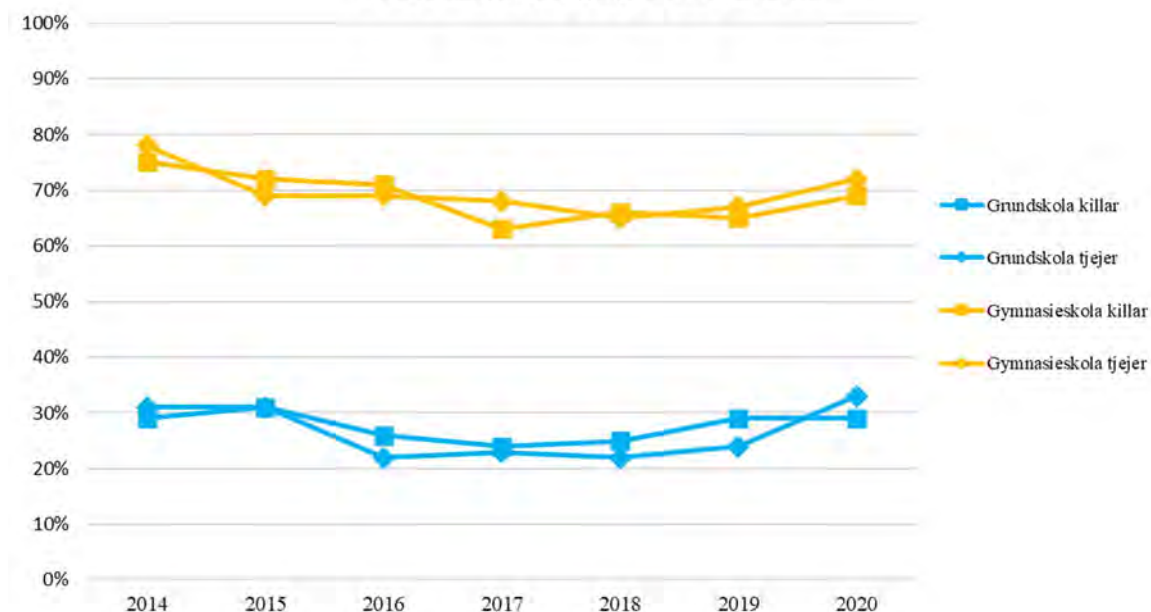
Andel som snusar varje dag eller ibland

Totalt är det 4 procent av eleverna i grundskolan och 22 procent av eleverna på gymnasieskolan som svarar att de snusar ibland eller varje dag. Andelen som snusar är fortsatt hög bland killar men även tjejer svarar att de snusar i en högre utsträckning än tidigare, framförallt tjejer på gymnasieskolan. Ökningen sker bland både grundskole- och gymnasieungdomar. Tjejer uppger främst att de snusar ibland medan killar snusar varje dag. En ökning i användande av snus syns även i nationella och regionala undersökningar, medan rökning fortsatt minskar både i grundskolan och på gymnasieskolan.

I enkäten finns frågan ”Har du någon gång druckit alkohol?” Diagrammet nedan visar andelen ungdomar som svarat ”Ja” på frågan.

Andel som någon gång druckit alkohol

Alkoholkonsumtion bland ungdomar har under de senaste årtiondena minskat. Nationella och regionala undersökningar visar en positiv trend där andelen som någon gång druckit alkohol har minskat över tid. Däremot visar resultatet från 2020 att trenden går åt fel håll. Bland gymnasielevorna svarar totalt 70 procent att de druckit alkohol någon gång, motsvarande siffra för 2019 var 66 procent. Bland ungdomar i grundskolan är det en lägre andel som någon gång druckit alkohol. 2020 var det totalt 31 procent som svarade att de någon gång druckit alkohol och 2019 var det 27 procent. Det är inga stora förändringar men de senaste årens minskning ser ut att vända.

Slutsats

Resultatet från ungdomsenkäten Om mig visar att 70 procent av ungdomarna i Norrköping mår bra eller mycket bra. Det finns dock stora skillnader mellan olika åldersgrupper och kön. Ungdomar i grundskolan mår generellt sett bättre än ungdomar på gymnasieskolan och killar mår bättre än tjejer. Stora delar av rapportens resultat följer samma mönster som vi sett i tidigare analyser av ungdomars mående.

Utifrån tidigare års resultat och utifrån årets särskilda förutsättningar med Coronapandemin finns det delar av resultatet som är värda att belysas extra.

- Arbetsron i skolan har förbättrats över tid i samtliga grupper.
- Den psykiska ohälsan, i form av upplevd oro och ångest, ökar framförallt bland tjejer på gymnasiet.
- Framtidstron är generellt sett god bland Norrköpings ungdomar, däremot ökar skillnaderna mellan tjejer och killar på gymnasiet. Sett till den senast femårsperioden har andelen killar på gymnasiet som ser positivt på sin framtid aldrig varit så hög. Samtidigt har andelen tjejer på gymnasiet som ser positivt på sin framtid aldrig varit så låg.
- Tilliten till andra människor minskar över tid i samtliga grupper.
- De flesta trivs med fritiden trots pandemins påverkan.
- Fysisk aktivitet minskar och tjejer på gymnasieskolan är minst aktiva.
- Användningen av snus ökar framförallt bland tjejer på gymnasieskolan.

Det kan konstateras att skillnaderna mellan könen ökar. Killarna mår fortsatt bra och ibland även bättre, medan tjejer inom flera områden upplever en sämre hälsa. Det är extra tydligt när det kommer till bland annat framtidstro och upplevelse av oro/ångest. Framförallt tjejer på gymnasieskolan är en grupp som utmärker sig.

Hur har pandemin påverkat Norrköpings ungdomar?

Resultatet visar att pandemin har påverkat ungdomar i Norrköping på flera sätt och i flera olika områden i livet. Även om ungdomar som grupp inte har drabbats hårt av sjukdomen Covid-19 är de en grupp som definitivt har drabbats av konsekvenserna. Att vara ung brukar ofta förknippas med frigörelse och genom många nya sociala kontakter hitta sin väg och planera sin framtid. Under 2020 har ungdomar istället uppmanats till att undvika sociala kontakter och hålla sig hemma.

Rapportens resultat och analys går hand i hand med liknande undersökningar på regional och nationell nivå. Resultatet från studien som är genomförd med gymnasieungdomar från hela Sverige visar att ungdomar som har haft distansundervisning har påverkats på olika sätt men framförallt en upplevelse av försämrat psykiskt mående. Samtidigt upplever en del ungdomar att de fått tid till annat som till exempel umgås med familjen.² En liknande bild återkommer även i Region Östergötlands analys av hur Coronapandemin har påverkat ungdomar i Östergötland. De vanligaste svaren om på vilket sätt ungdomar i länet har påverkats negativt av pandemin var mindre sociala kontakter, inställda sport- och fritidsaktiviteter samt begränsningar i samhället. Det vanligaste svaret om hur ungdomar har påverkats positivt av pandemin var skolrelaterade förändringar. Andra positiva aspekter var mer tid för umgänge med familj och vänner, personlig utveckling och ett lugnare tempo.³

Analysen av fritextsvaren från ungdomsenkäten 2020 visar att pandemin har påverkat Norrköpings ungdomar både negativt och positivt inom alla rapportens områden; Skola, Psykisk hälsa, Sociala relationer, Fritid samt Levnadsvanor. Genom analysen av ungdomarnas fritextsvar framkommer en dubbel bild av konsekvenserna av den pågående pandemin. På ena sidan finns det beskrivningar av negativa konsekvenser i form av en ökad psykisk ohälsa, ofrivillig ensamhet och en mer ohälsosam livsstil. På andra sidan finns det positiva beskrivningar av pandemins konsekvenser i form av minskad press och stress, mer tid för personlig utveckling och nära relationer. Det finns också en dubbel bild av gymnasieskolans distansundervisning, där vissa elever upplever den som negativ medan andra upplever den som positiv. Det kan konstateras att gymnasieungdomarna har påverkats av distansundervisning till skillnad från eleverna i grundskolan där skolan i stor del har pågått som vanligt.

Fortsatt arbete

Resultatet från ungdomsenkäten Om mig är en viktig pusselbit för att följa utvecklingen av livsvillkoren för unga i Norrköping. Resultatet ger värdefull information om ungdomar som kan användas av deltagande skolor i deras kvalitets- och förbättringsarbete. Det är även viktigt att resultatet återkopplas till ungdomarna själva. Resultatet kan med fördel användas i dialog med ungdomar kring olika områden som till exempel psykisk hälsa, levnadsvanor och livsvillkor.

Ungdomsenkäten är omfattande och rör flera områden som inte enbart är intressant för deltagande skolor. Frågor som till exempel rör vad ungdomar gör på fritiden, hur de trivs i sin hemstad samt deras möjlighet till delaktighet och inflytande i samhällsutvecklingen är viktiga delar som är av intresse för flera av kommunens verksamheter och kontor. En kommunövergripande analys av resultatet från ungdomsenkäten kan vara ett verktyg för att återkommande belysa olika teman.

² Jönköpings University och Högskolan Väst, *Reported Change in Adolescent Psychosocial Functioning during the Covid-19 Outbreak*, 2020-12-04. Läs mer [här](#).

³ Region Östergötland, *Hur har ungdomar i Östergötland påverkats av Coronapandemin?*. Läs mer [här](#).